

FYLKESMANNEN I FINNMARK
Miljøvernavdelingen

FINNMÁRKKU FYLKKAMÁNNI
Birasahttenossodat

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Deres ref

Deres dato

Vår ref
Sak 2014/1379
Ark 432.4

Vår dato
07.05.2014

Saksbehandler/direkte telefon: Jan Erik Knutsen - 78 95 03 14

Tillatelse til oppgradering av eksisterende 66kV linje til 132 kV - Hanadalen naturreservat - Tana kommune

Vi viser til konsesjonssøknad fra Varanger KraftNett AS for oppgradering av kraftledningen mellom Varangerbotn og Storvarden datert 30. november 2012. Søknaden ble oversendt fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) 3. februar 2014.

Det fremgår av konsesjonssøknaden at kraftledningen går gjennom Hanadalen naturreservat i Tana kommune. Søknaden må derfor behandles etter verneforskriften for reservatet.

Søknaden

Varanger KraftNett AS har søkt NVE om konsesjon for bygging og drift av 132kV ledning mellom Storvarden transformatorstasjon på Rákkočearru i Berlevåg og Varangerbotn transformatorstasjon i Nesseby. Omsøkte ledning skal erstatte dagens 66kV ledning.

Bakgrunnen for søknaden er et økt overføringsbehov i forbindelse med full utbygging av trinn to for Rákkočearru vindpark og full utbygging av Hamnefjell vindpark. Eksisterende regionalnett har ikke kapasitet til å ta i mot denne produksjonen fra vindkraftverkene opplyses det i søknaden. I tillegg opplyses det i søknaden at kraftlinjer normalt har en levetid på 35 – 45 år. Resterende levetid for eksisterende linje er dermed relativt kort, og ut fra forventet levetid vil det uansett være behov for reinvestering i eksisterende 66kV linje innen 5 år.

I Hanadalen naturreservat vil 132kV ledningen legges i samme trasé som eksisterende 66kV ledning, men det vil være behov for noe utvidelse av traseen, det vil si et bredere ryddebelte. Det søkes om to alternativer for oppgradering av eksisterende linje, 132kV enkelt kurs (primær løsning) eller 132kV dobbeltkurs (sekundær løsning). Det er også to løsninger for mast som kan være aktuelle, tremaster med ståltravers eller komposittmaster/stålmaster. Uavhengig av mastetype er det oppgitt et ryddebelte/byggeforbudsbelte på 29 meter. Eksisterende 66kV linje er oppgitt til å ha et tilsvarende belte på 19 meter. Mastehøyden er oppgitt til 12 – 20 meter alt avhengig av hvilken mastetype som velges.

I søknaden står det videre at det er viktig at anleggsarbeid i Hanadalen utføres på frossen mark eller ved hjelp av helikopter for å unngå terrengskader, og for å unngå unødig forstyrrelse av dyre- og fuglelivet er det særlig viktig å unngå anleggsarbeid i mai, juni og juli.

Regelverk

Formålet med fredningen er å bevare et tilnærmet urørt løvskogområde som økosystem med alt naturlig plante- og dyreliv. Spesielle kvaliteter er områder med gammel slåttemark og forekomster av rikmyr. Området har vitenskapelig verdi som typeområde for vierskog. Dette er et spesielt verdifullt område sammensatt med flere ulike typer rike løvskoger.

Etter verneforskriftens § 3 er vegetasjonen i naturreservatet, herunder døde busker og trær, fredet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter eller plantedeler fra reservatet. Planting, såing eller innføring av nye plantearter er forbudt. Videre er dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, fredet mot skade, ødeleggelse og unødvendig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt. Videre må det ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg og framføring av luftledninger med videre.

I følge verneforskriftens § 4 nr. 7 er ikke bestemmelsene i forskriftens § 3 til hinder for:

- a) Drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg. Bruk av motorisert transport krever særskilt tillatelse, jf. § 5 nr. 3.*
- b) Nødvendig istandsetting av kraftlinjer ved akutt utfall. Ved bruk av motorisert transport skal det i ettertid sendes melding til forvaltningsmyndigheten.*
- c) Oppgradering/fornyng av kraftlinjer for heving av spenningsnivå og øking av linjetverrsnitt når dette ikke fører til vesentlige fysiske endringer i forhold til fredningsformålet. Bruk av motorisert transport krever særskilt tillatelse, jf. § 5 nr. 3.”*

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til oppgradering eller fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4 nr. 7 og til framføring av nye kraftlinjer hvor dette ikke strider i mot verneformålet, jf. verneforskriftens § 5 nr. 9 og 10.

Fylkesmannen kan etter søknad gi tillatelse til nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold og oppgradering av eksisterende energi- og kraftanlegg, jf. § 5 nr. 3 i verneforskriften.

Naturmangfoldloven § 7 setter vilkår om at det skal fremgå av et hvert vedtak hvordan forholdet til naturmangfoldloven §§ 8-12 er vurdert. Dette betyr at en søknad som berører naturmangfoldet og vurderingene som gjøres skal bygge på vitenskapelig kunnskap om naturen og artene i det aktuelle området (§ 8). Når det er tvil om virkningene tiltaket har på naturmangfoldet, det vil si at det ikke er tilstrekkelig kunnskap, så skal *føre - var* prinsippet i § 9 tillegges stor vekt. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastning økosystemet blir utsatt for (§ 10).

§ 11 i naturmangfoldloven setter krav til at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Videre sier § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering, som ut fra en samlet vurdering gir de beste samfunnsmessige resultater.

Fylkesmannens vurdering

Verneforskriften har flere bestemmelser knyttet til vedlikehold og oppgradering av eksisterende kraftlinje. Oppgradering av kraftlinja som omsøkt omfattes etter Fylkesmannens vurdering ikke av verneforskriftens § 4 nr. 7, da tiltaket medfører fysiske endringer som kan komme i konflikt med fredningsformålet. Tiltaket vurderes derfor etter § 5 punkt 9, der forvaltningsmyndigheten etter søknad kan gi tillatelse til oppgradering eller fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4 nr. 7.

Kunnskapsgrunnlaget (jamfør naturmangfoldloven § 8) i saken er hentet fra «Verneplan for rik lauvskog i Finnmark», Naturbase (www.naturbase.no) og artskart (www.artskart.artsdatabanken.no). I tillegg er det laget en konsekvensutredning i forbindelse med konsesjonssøknaden (Sweco 2012). Kunnskapsgrunnlaget vurderes som tilstrekkelig for saken.

Hanadalen er blant annet registrert som hekkeområde for andefugl, beiteområder/trekkvei for elg og leveområde for oter (sårbar på norsk rødliste 2010). Negativ påvirkning på dyre- og fuglelivet vil i første rekke kunne skje under anleggsarbeidet. Mye aktivitet i området i hekke- og yngletiden vil derfor være negativt, jamfør naturmangfoldloven § 8. Anleggsarbeid bør derfor unngås i mai, juni og juli, slik det også er oppgitt i søknaden.

I denne saken vurderer Fylkesmannen at det er hogstgata for linja som er hovedspørsmålet sett i forhold til verneformålet. I vårt brev datert 26. september 2011 pekte vi på at oppgradering burde vurderes innenfor eksisterende trasé i reservatet. Det er positivt av søknaden har tatt hensyn til dette.

Ryddebeltet vil ved oppgradering bli 10 meter bredere enn med eksisterende linje. Linja gjennom reservatet er ca. 1,4 kilometer. Det vil si at et område på ca. 14 dekar må hugges. Hele reservatet er på ca. 2764 dekar, av dette utgjør skogdekt areal drøyt halve reservatet. Det vil si at ca. 1 % av skogdekt areal vil gå tapt. Hogsten berører opplagt verneverdiene, men hogsten vil trolig ikke påvirke bestandssituasjon for arter, naturtypers utbredelse og områdets økologiske tilstand i særlig grad, jamfør naturmangfoldloven § 8. Ei hogstgate kan for eksempel utgjøre en barriere (et hinder for naturlige trekkveier) for enkelte arter, men i dette tilfellet eksisterer det allerede en hogstgate, og utvidelsen av denne vurderes til ikke å medføre store endringer sammenlignet med dagens situasjon.

Å hugge 1 % av skogen i verneområdet vil påvirke den samlede belastning, men ikke i den grad at økosystemet blir utsatt for uopprettelig skade eller at store leveområder for arter blir redusert, jamfør naturmangfoldloven § 10.

Hogst av skog i slikt omfang vil alltid være i strid med verneformålet i et skogreservat. Imidlertid gikk eksisterende 66kV linje i området på vernetidspunktet og vernemyndighetene var således klar over at det på sikt vil oppstå behov for vedlikehold, fornying og eventuelt oppgradering. Derfor ble også den type tiltak tatt inn i verneforskriften gjennom en spesifisert dispensasjonsbestemmelse. Slike bestemmelser er ofte uttrykk for konkrete avveininger av bruker- eller eierinteresser.

Når denne bestemmelsen er tatt inn, må det også tolkes slik at dette åpner for å tillate et bredere ryddebelt dersom dette er nødvendig og ikke medfører fare for at forvaltningsmålene i naturmangfoldloven § 4 og 5 ikke oppnås, eller at verneverdiene blir kraftig redusert. I dette tilfellet vil områdets karakter og verdi ikke endres i særlig grad, da det ikke er snakk om et nytt tiltak. Fylkesmannen vil derfor innvilge søknaden.

Etter naturmangfoldloven § 12 skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering, som gir de beste samfunnsmessige resultater. Etter § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skader på naturmangfoldet. I konsesjonssøknaden er det foreslått skånsom framferd med anleggsmaskiner i følsomme områder som avbøtende tiltak, samt at anleggsarbeid ikke skal foregå i mai, juni og juli. Dette er positivt.

Når det gjelder valg av mastetype foretrekker Fylkesmannen alternativet med tradisjonell tremast og planoppheng. Denne mastetypen er lik den eksisterende linja, og den visuelle endringen i området vil bli mindre ved bruk av slik master kontra komposittmast. Samtidig er master med planoppheng å foretrekke med hensyn til fuglelivet.

I tilsvarende konsesjonssøknad for linja fra Kobbkroken til Båtsfjord er det tatt inn at det skal lages en miljø-, transport- og anleggsplan. Dette er etter det vi kan se ikke nevnt i søknaden for Varangerbotn – Storvarden. Fylkesmannen ber om at det utarbeides en slik plan for dette prosjektet også.

Fylkesmannen ber videre om at det på grunnlag av en miljø-, transport- og anleggsplan utarbeides en søknad om motorferdsel med nærmere beskrivelse av planlagte transport og bruk av kjøretøy/luftfartøy, tidsrom og hvilke hensyn som skal tas. Denne må behandles etter verneforskriftens § 5 nr. 3, om nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med drift, vedlikehold og oppgradering av eksisterende energi- og kraftanlegg

Vedtak

Varanger KraftNett As gis tillatelse for oppgradering av eksisterende 66kV linje til 132kV i Hanadalen naturreservat i Tana kommune. Vedtaket er fattet med hjemmel i verneforskriften for Hanadalen naturreservat § 5 punkt 9. Tillatelsen gjelder også for hogst av ryddebelte på inntil 29 meter.

Vilkår:

- Det skal utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan før arbeidet starter. Denne skal sikre at unødige terrengskader og andre miljøulemper ikke oppstår. Miljø-, transport- og anleggsplanen vil ligge til grunn for Fylkesmannens behandling av søknad om tillatelse til motorferdsel i forbindelse med anleggsarbeidene.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jmfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet og sendes via Fylkesmannen i Finnmark jmfør forvaltningsloven § 32.

Med hilsen

Margareth W. Sundfør
seksjonsleder

Jan Erik Knutsen
overingeniør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.

Kopi til:

Varanger KraftNett As	Nybordveien 70	9815	VADSØ
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Deanu gielda/Tana kommune	Rådhusv. 3	9845	Tana
Statens naturoppsyn Tana	Tana postgård	9845	TANA